

Anonimizirana različica

Prevod

C-816/19 – 1

Zadeva C-816/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

5. november 2019

Predložitveno sodišče:

Amtsgericht Hamburg (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

16. oktober 2019

Tožeča stranka:

QF

Tožena stranka:

Germanwings GmbH

Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu, Nemčija)

[...] (ni prevedeno)

Sklep

v sporu

QF, [...] (ni prevedeno) Pecs, Madžarska

[...] (ni prevedeno)

– tožeča stranka –

[...] (ni prevedeno)

proti

Germanwings GmbH, [...] (ni prevedeno) Köln

– tožena stranka –

[...] (ni prevedeno)

Amtsgericht Hamburg (okrajno sodišče v Hamburgu) [...] (ni prevedeno)
16. oktobra 2019 sklene:

Postopek se prekine.

Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU zaradi razlage prava Unije predloži to vprašanje:

Ali gre pri stavki lastnega osebja dejanskega letalskega prevoznika, ki jo organizira sindikat, za „izredne razmere“ v smislu člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004?

Obrazložitev:

1. [...] (ni prevedeno) prekinitev [...] (ni prevedeno).
2. [...] (ni prevedeno) odločitev o sporu [...] (ni prevedeno) je odvisna od predhodne odločbe, ki jo z odgovorom na vprašanje za predhodno odločanje, opredeljeno v izreku, sprejme Sodišče Evropske unije.

Predstavitev predmeta spora

3. Tožeča stranka od tožene stranke zahteva plačilo odškodnine v višini 250,00 EUR.
4. Tožeča stranka je imela potrjeno rezervacijo za let št. 4U7783 iz Budimpešte (BUD) v Hamburg (HAM), ki naj bi ga opravila tožena stranka in ki naj bi prispel v Hamburg 27. oktobra 2016 ob 15.00. Let je bil odpovedan. Razlog za odpoved je bila stavka kabinskega osebja tožene stranke 27. oktobra 2016.
5. Tožena stranka je do 26. oktobra 2016 vodila kolektivna pogajanja z Gewerkschaft UFO (Unabhängige Flugbegleiter Organisation e. V., panožni sindikat kabinskega osebja nemških komercialnih letalskih prevoznikov, Nemčija). UFO je na pogajanjih 26. oktobra 2016 zavrnil ponudbo, ki jo je predložila tožena stranka in ki ni izpolnila njegovih zahtev, in nato sprejel kolektivne ukrepe, ki naj bi v skladu z načrti, ki jih je 26. oktobra 2016 sporočil toženi stranki, prizadeli vsa letališča, na katerih vzleta in pristaja tožena stranka.
6. Zaradi stavke je bilo odpovedanih 418 od 530 letov tožene stranke, ki so bili predvideni 27. oktobra 2016. Preostali leti so bili opravljeni z reorganizacijo voznega reda in najemom nadomestnih letal. Tožena stranka je pri nadomestnem

voznem redu prednostno obravnavala vse „obrečne in obmorske namembne kraje“, ki z drugimi prevoznimi sredstvi niso bili dosegljivi ali so bili dosegljivi zgolj s težavo. Tožena stranka je poleg tega prednostno odpovedala notranje lete v Nemčiji, katerih namembni kraji so bili dosegljivi z vlakom. Tožena stranka je vse zaposlene, ki jih je imela še na voljo, vključila v nadomestne posadke.

7. Tožena stranka je potnike, ki so jih prizadele odpovedi, obvestila 26. oktobra 2016.

Upoštevne določbe prava Unije

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (2000/C 364/01)

8. Člen 12 („Svoboda zbiranja in združevanja“) določa:

„1. Vsakdo ima pravico do mirnega zbiranja in združevanja na vseh ravneh, zlasti na področju političnih, sindikalnih in državljanskih zadev, kar vključuje pravico vsakogar, da skupaj z drugimi zaradi zaščite svojih interesov ustanavlja sindikate in se vanje včlanjuje. [...]“

9. Člen 28 („Pravica do kolektivnih pogajanj in ukrepov“) določa:

„Delavci in delodajalci ali njihove organizacije imajo v skladu s pravom Unije ter nacionalnimi zakonodajami in običaji pravico pogajati se in sklepati kolektivne pogodbe na ustreznih ravneh, v primeru nasprotja interesov pa do kolektivnih ukrepov za obrambo svojih interesov, vključno s stavko.“

Evropska socialna listina (SEV 35, 18. oktober 1961)

10. I. del, odstavek 6 določa:

„Vsi delavci in delodajalci imajo pravico do kolektivnih pogajanj.“

11. II. del, člen 6 („Pravica do kolektivnega pogajanja“) določa:

„Da bi zagotavljale učinkovito uresničevanje pravice do kolektivnega pogajanja, se pogodbenice zavezujejo, da:

[...]

in priznavajo:

4. pravico delavcev in delodajalcev do kolektivnega delovanja v primerih interesnih sporov, vključno s pravico do stavke, v okviru obveznosti, ki bi izhajale iz predhodno sklenjenih kolektivnih pogodb.“

Uredba (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004

12. V uvodni izjavi 14 je navedeno:

„Kakor v okviru Montrealske konvencije je treba obveznosti dejanskih letalskih prevoznikov omejiti ali izključiti v primerih, kadar se zgodi dogodek zaradi izrednih razmer, katerim se ne bi bilo mogoče izogniti, tudi če bi bili sprejeti vsi ustrezni ukrepi. Takšne razmere lahko nastanejo zlasti v primerih politične nestabilnosti, vremenskih pogojev, ki so nezdržljivi z izvedbo zadevnega leta, tveganja, povezanega z varovanjem, nepredvidenih pomanjkljivosti, ki lahko prizadenejo varnost leta, kakor tudi ob stvkih, ki prizadenejo delovanje dejanskega letalskega prevoznika.“

13. Člen 5 („Odpoved leta“) določa:

„1. V primeru odpovedi leta [...]

(c) imajo zadevni potniki pravico do odškodnine, ki jim jo mora plačati dejanski letalski prevoznik v skladu s členom 7 [...]

„3. Dejanski letalski prevoznik ni obvezan plačati odškodnine v skladu s členom 7, če lahko dokaže, da so za odpoved leta krive izredne razmere, katerim se ne bi bilo mogoče izogniti, tudi če bi bili sprejeti vsi ustrezni ukrepi.“

14. Člen 7 („Pravica do odškodnine“) določa:

„1. Pri sklicevanju na ta člen potniki prejmejo odškodnino v višini:

(a) 250 EUR za lete do vključno 1500 kilometrov; [...]

[...] (ni prevedeno)

15. [...] (ni prevedeno)

Upoštevena nacionalna sodna praksa o vprašanju za predhodno odločanje

16. Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) je v sodbi z dne 21. avgusta 2012 [...] (ni prevedeno) odločilo [...] (ni prevedeno):

1. Če sindikat v okviru nesoglasij glede kolektivne pogodbe pilote letalskega prevoznika pozove k prekinitvi dela, lahko to povzroči izredne razmere v smislu člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004.
2. Letalskemu prevozniku v tem primeru ni treba plačati odškodnin za odpoved tistih letov, ki jih odpove zaradi prilagoditve voznega reda pričakovanim učinkom napovedane stavke.

Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) je svojo odločitev med drugim obrazložilo tako (točki 25 in 26):

„Sklicevanje tožene stranke na izredne razmere ni neupoštevno zato, ker je bil položaj za toženo stranko obvladljiv.

Praviloma pri nesoglasjih glede kolektivne pogodbe ni mogoče izhajati iz tega, da je položaj obvladljiv do te mere, da se ni mogoče sklicevati na izredne razmere. Delavci se za izvedbo stavke odločijo v okviru avtonomije, ki jo imajo kot socialni partnerji, in s tem zunaj poslovanja dejanskega letalskega prevoznika. Zaradi tega letalski prevoznik tudi pri svojih zaposlenih ne more pravno upošteveno vplivati na to, ali bodo stavkali. Pri tem argument, da lahko dejanski letalski prevoznik pri stavkah v svojem podjetju izpolni zahteve in tako prepreči stavko, ni prepričljiv. S tem bi se od letalskega prevoznika zahtevalo, naj se odpove svoji pravici do ustanavljanja združenj delodajalcev in včlanjevanja vanje, ki je zagotovljena s pravom Unije, in se pri pogajanjih s sindikati vnaprej postavi v vlogo poraženca. Tega niti ne bi bilo mogoče zahtevati od letalskega prevoznika niti to ne bi bilo v dolgoročnejšem interesu potnikov.“

Pravna stališča strank

17. Tožeča stranka meni, da stavka lastnega kabinskega osebja ne pomeni „izrednih razmer“ v smislu člena 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004. Po njenem mnenju je treba pri vseh kolektivnih pogajanjih računati s stavkami in s tem tudi z izpadom in odpovedjo letov: gre za tipičen dogodek, ki ga je treba pričakovati pri opravljanju dejavnosti, in ne za izreden dogodek.
18. Tožena stranka meni, da sindikalna stavka pomeni izredne razmere ne glede na to, ali stavkajo zaposleni dejanskega letalskega prevoznika. Trdi, da se v Uredbi (ES) št. 261/2004 ne razlikuje niti glede na to, ali gre za stavko zaposlenih ali tretjih oseb.

Začasno pravno mnenje sodišča

19. Predložitveno sodišče meni, da je treba na vprašanje za predhodno odločanje verjetno odgovoriti nikalno.
20. Sodišče razume sodbo Sodišča Evropske unije z dne 17. aprila 2018 (C-195/17) tako, da pravica potnika do odškodnine ravno ni odvisna od tega, ali je stavka v skladu z upoštevnimi nacionalnimi določbami delovne zakonodaje zakonita ali ne, ampak je treba kot „izredne razmere“ v smislu člena 5(3) Uredbe št. 261/2004 namreč opredeliti le take dogodke, ki po svoji naravi ali vzroku niso neločljivo povezani z običajnim opravljanjem dejavnosti zadevnega letalskega prevoznika in na katere ta dejansko ne more vplivati.

21. Sodišče domneva, da bo Sodišče Evropske unije – če že „divjo stavko“ šteje za obvladljiv dogodek – sindikalno organizirano stavko lastnih zaposlenih *še toliko bolj* štelo za obvladljivo (tako da na primer letalski prevoznik doseže dogovor z zadevnim sindikatom), tako da verjetno ne gre za „izredne razmere“.
22. Predložitveno sodišče po drugi strani meni, da je mogoče tudi, da bo Sodišče Evropske unije sindikalno stavko presodilo drugače, saj je ta v nasprotju z „divjo stavko“ varovana s pravom Evropske unije ter členom 12(1) in členom 28 Listine EU o temeljnih pravicah, in da zato ni dovoljeno razlagati sodbe z dne 17. aprila 2018 (C-195/17) tako, da velja tudi za sindikalno organizirano stavko. Tudi pravica do stavke, zagotovljena v členu 6(4) Evropske socialne listine, kot je razvidno iz njegovega uvodnega stavka in programskega načela v I. delu, točka 6, uresničuje pravico do – usklajenih – kolektivnih pogajanj. Pogodbenice jo namreč izrecno priznavajo, „da bi zagotavljale učinkovito uresničevanje pravice do kolektivnega pogajanja“. Zato bi lahko Sodišče Evropske unije v nasprotju z domnevami iz točk od 19 do 21 presodilo, da bi uporaba njegove sodne prakse za sindikalno organizirane stavke pomenila kršitev prava Evropske unije, kar bi bilo mogoče v tem primeru sklepati že na podlagi uvodne izjave 14 Uredbe (ES) št. 261/2004, v kateri je stavka na splošno opredeljena kot „izredne razmere“, pri čemer bi kršitev prava Evropske unije pomenil predvsem poseg v pravico letalskega prevoznika do ustanavljanja združenj delodajalcev in včlanjevanja vanje, varovano s pravom Unije, ki bi bil vsekakor končna posledica te uporabe.

Stanje postopka (pred nacionalnim sodiščem)

23. [...] (ni prevedeno)
 [...] (ni prevedeno)
 [...] (ni prevedeno) [podpis]
 [...] (ni prevedeno)